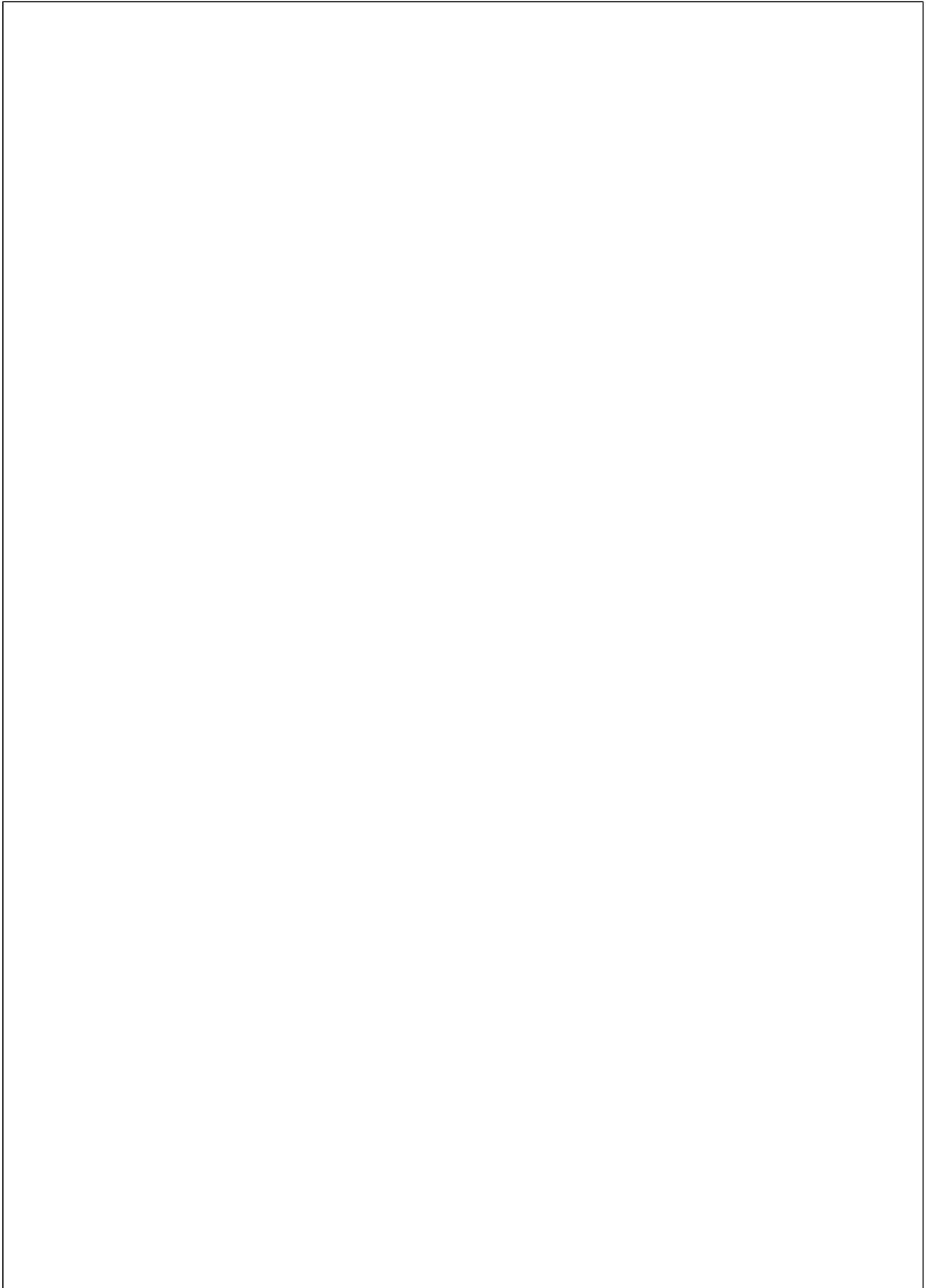

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/249300,Uroczystosci-upamietniajace-ludowcow-zamordowanych-80-lat-te-mu-przez-komunistow.html>
23.10.2026, 09:48

[Następny](#)

[Powrót](#)

Uroczystości upamiętniające ludowców zamordowanych 80 lat temu przez komunistów

22 października 2026 roku w Rzeszotarach zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma wziął udział w uroczystościach upamiętniających Józefa Burdę, Józefa Hachlicę, Leona Janię i Pawła Sikorę – działaczy ruchu ludowego, żołnierzy i współpracowników AK, zamordowanych w październiku 1946 r. przez funkcjonariuszy reżimu komunistycznego.

22.10.2026

[Ludowcy Zbrodnie komunistyczne](#)

W pierwszych latach powojennej Polski w jedyną demokratyczną partią dopuszczoną do udziału w jawnym życiu politycznym było Polskie Stronnictwo Ludowe, kierowane przez byłego premiera Rządu RP na Uchodźstwie Stanisława Mikołajczyka. Choć formalnie PSL współtworzyło Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, to faktycznie pozostawało w opozycji wobec komunistycznej PPR, a jego działacze byli prześladowani przez Urząd Bezpieczeństwa. Terror nasilał się w okresie kampanii przed tzw. referendum ludowym z czerwca 1946 r. i przed wyborami do Sejmu Ustawodawczego ze stycznia 1947 r.

Podczas uroczystości upamiętniających ludowców zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma podkreślił:

- Wszystkie przywoływane dzisiaj zbrodnie działy się niecałe dwa lata po tym, gdy na teren Polski wkroczyła Armia Czerwona, niosąc hasła wyzwolenia i braterstwa. Jak to niby-wyzwolenie wyglądało? Wyglądało tak, że już po kilku tygodniach kilkanaście tysięcy żołnierzy Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich zostało zesłanych na Syberię. Zaś największy przywódca ruchu ludowego w historii, Wincenty Witos, w marcu 1945 roku został porwany przez NKWD i UB i wywieziony w stronę Związku Sowieckiego.

Zaznaczył, że nie tylko skala mordów była zatrważająca. Podał liczbę aresztowań działaczy PSL w województwie krakowskim - tylko między 1 grudnia 1946 a 17 stycznia 1947 było ich ponad 2 tysiące. Zaznaczył, że ich ofiara nie poszła na marne. Aresztowania, represje, choć było ich tak wiele, nie mogły osiągnąć każdego z działaczy PSL, ani każdego, kto się sprzeciwiał, bo to były setki tysięcy ludzi. I to dzięki nim uratowaliśmy w Polsce niezależny kościół, niezależne rolnictwo, a w perspektywie kolejnych dziesięcioleci, odzyskaliśmy także niepodległość.

Zwieńczeniem uroczystości była wizyta na cmentarzu parafialnym w Podstolicach. Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma i dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał oddali hołd zamordowanym ludowcom, składając wieńce na ich grobach.

* * *

Szacuje się, że w latach 1945-1947 zamordowanych zostało ok. 150 działaczy PSL. W Małopolsce szczególnie echem odbiło się zabójstwo Józefa Hachlicy, a wcześniej trzech działaczy ruchu ludowego z podkrakowskich Rzeszotar – Józefa Burdy, Leona Jani i Pawła Sikory. Józef Burda to były więzień niemieckich obozów koncentracyjnych, współpracownik AK i członek PSL. Leon Jania

był żołnierzem AK, komendantem OSP w Rzeszotarach, który z PPS przeszedł do PSL, jako partii naprawdę niezależnej. Paweł Sikora był prezesem Koła PSL w Rzeszotarach i sołtysem wsi. Całą trójkę zamordowali 17 października 1946 r. w Rzeszotarach tzw. nieznani sprawcy, czyli komunistyczna bojówka. Na pogrzebie 20 października przemawiał Józef Hachlica – były żołnierz AK, więzień KL Auschwitz, prezes Koła PSL w Prokocimiu oraz współpracownik Zarządu Wojewódzkiego PSL w Krakowie. W przemówieniu wprost wskazał na komunistów jako sprawców mordu. Dwa dni później, nocą 22 października, pod cmentarz w Prokocimiu przyjechała grupa uzbrojonych mężczyzn. Przeszli pod dom Hachlicy, obudzili go i zastrzelili.

Ciało Hachlicy, leżące w strudze krwi przed wejściem do domu, zostało sfotografowane przez współpracowników PSL, a zdjęcia przekazane na Zachód. W dniu wyborów do Sejmu Ustawodawczego, 20 stycznia 1947 r., opublikował je wydawany w Londynie tygodnik „Jutro Polski”, jako dowód komunistycznego terroru wobec działaczy ruchu ludowego. Publikowała je także prasa brytyjska, m.in. dziennik „Daily Telegraph”. Józef Hachlica został pochowany, tak jak trzy wcześniejsze ofiary, na cmentarzu w Podstolicach.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Rzym

Kraków

Zbrodnie komunistyczne

Uroczystości